

скжнѣ. Наоколо, за вечерната панахида, окичвахъ етаята съ цвѣта и дървеса, явихъ са лаврови вѣнци, повдигвахъ тази непорочна глава, като я обкичвахъ съ рози. Въ кюшето монахиня четеше псалтирь... Миришеше на ладонѣ.

И тази ржка, която плашеше цѣлийтъ свѣтъ, безсилно е сложена сега на грждитѣ. Въ кървавийтъ блясъкъ на сраженията, тя вече нѣма да посочи на тържествующитѣ легиони на врагѣтъ, този громкий гласъ, който призоваваше орлитѣ, утихнѣ въ разбититѣ и неповдигающи са гржди.... Ясний погледъ изстинѣлъ и само тъмно са сълзѣ изшодѣ увиснѣлитѣ клѣнки.

— Мене ми са струва, това е нѣкакъвъ сънъ! шѣине на редѣтъ нѣкой сн.... Сънъ, ний ще са събудимъ и всичко това ще излѣзе празнота....

Вкарахъ двама часовои, поставихъ ги надъ тѣлото.

Единѣтъ отъ тѣхъ, глѣда-глѣда, на това безжизнено лице.... Да плаче не смѣе, защото е на караулъ, а сълзитѣ така и падатъ по бузитѣ на брадата.... И да ги обърши не бива!.....

XXXIV.

Слѣдъ всйната азъ дълго не видѣхъ Скобелева.. Той въ това время вече съвсѣмъ са опрѣдѣли и нашитѣ убѣждения далеко са раздѣлихъ. Въ писмата му, много рѣдки, той тѣй сжщо остро и безвъзвратно поставяше въпроси и тѣй сжщо сполучливо очертаваше людѣтъ и събитията както и по-напрѣдъ. Отъ корпусѣтъ си той бѣше доволенъ, но обстановката на мирната и спокойна дѣятелность му са показвахъ не по душа. При възвръщанието си отъ България, той писа: „сега азъ мога съ чиста съвѣсть да си отпочинѣ, а и время е. Силитѣ ми са разбихъ малко. Ще отидѣ въ Парижъ, ще успокоя душата си“.... А слѣдъ два мѣсяца: „този всяки дневенъ животъ тяжкѣе. Днесъ като вчера, утрѣ като днесъ. Никакъ нѣма движение.... У насъ всичко е умъртвяло.... Ний пакъ почнуваме да прѣливаме отъ пустото въ празното. Угаснѣ неотдавнашното възбуждение, а и какъ да го искашъ отъ людѣе, които преживѣхъ позорѣтъ на берлинскитѣ конгресъ. За сега за насъ по-добро отъ всичко е да мълчимъ; осрамахме са най-послѣ!“ Толкозъ не по-малко той крайно са инте-